

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра культурології

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – «Бакалавр»
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Статус навчальної дисципліни – обов’язкова
Рік набору – 2020

Харків 2022

Силабус навчальної дисципліни «Українська культура» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої кваліфікації «Бакалавр права» за спеціалізацією «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2022. 19 с.

Розробники:

О. В. Уманець, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри культурології

Затверджено на засіданні кафедри культурології
(протокол № 01 від 16 вересня 2020 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні кафедри культурології
(протокол № 01 від 01 вересня 2021 р.)
(протокол № 10 від 10 червня 2022 року)

В. о. завідувача кафедри – В. О. Лозовой, доктор філософських наук, професор

Завідувач кафедри – Василь ПИВОВАРОВ, кандидат філологічних наук, доцент

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Українська культура
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Уманець Ольга Віталіївна, доцент, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології
Контактний телефон	057-704-92-57
E-mail	o.v.umanets@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій.
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom, Teams

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Українська культура» є складовою гуманітарного та соціально-економічного циклу наук. Навчальна дисципліна «Українська культура» входить до ядра освітньо-професійної програми за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти і спрямована на формування загальних і фахових компетентностей за спеціалізаціями в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – надати студентам систематизовані знання з фундаментальних питань сутності культури, історії та специфіки української культури, які сприятимуть формуванню гармонійної особистості та патріотичної громадянської позиції юриста як представника інтелектуальної еліти нації.

Завдання:

- формування особистісної ціннісної орієнтації в сучасному світі;
- формування соціально-гуманітарної ерудованості;
- усвідомлення взаємозв'язків української культури та права України;

- формування почуття національної ідентичності;
- усвідомлення сутності та динаміки історико-культурного процесу;
- усвідомлення тенденцій розвитку української культури та її взаємозв'язків із світовою культурою;
- формування осмисленого розуміння культурних досягнень української нації;
- усвідомлення мультикультурного розмаїття сучасної України;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності, формування толерантного ставлення до інших культур;
- розуміння особливостей сучасного стану української культури та сутності змін у різноманітних сферах духовного життя;
- формування навичок збору та критичного аналізу інформації;
- формування навичок саморозвитку та самовдосконалення;
- формування свідомої патріотичної, громадянської позиції правника як представника інтелектуальної еліти нації.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Кореквізити: навчальні дисципліни, які викладаються паралельно з цією дисципліною (заповнюється гарантом ОПП). «Історія держави і права України», «Логіка».

Постреквізити: навчальні дисципліни, які викладаються після цієї дисципліни та пов'язані з цією (заповнюється гарантом ОПП). «Історія держави і права зарубіжних країн», «Філософія», «Мова української юриспруденції», «Соціально-політичні студії».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

РН НД 1. Демонструвати здатність до розвитку інтелектуального потенціалу на основі знання та розуміння категоріально-понятійного апарату з питань культури.

РН НД 2. Виявляти здатність до самостійного, критичного опрацювання інформаційних джерел.

РН НД 3. Володіти засобами оптимальної комунікації в соціальній, зокрема професійній площині за умов міжнародної співпраці на підґрунті толерантного ставлення до інших культур.

РН НД 4. Демонструвати здатність до коректного застосування термінології з питань культури у тому числі у професійній сфері.

РН НД 5. Демонструвати знання сутності, структури та функцій культури як соціального явища.

РН НД 6. Демонструвати знання та розуміння чинників формування специфіки й особливостей української культури на різних історико-культурних етапах.

РН НД 7. Визначати специфіку полілогу української культури зі світовою культурою в різні історико-культурні епохи.

РН НД 8. Демонструвати знання найбільш вагомих духовних здобутків світової та української культури.

РН НД 9. Демонструвати усвідомлення мультикультурного розмаїття сучасної України.

РН НД 10. Демонструвати знання характеристики української культури як складової світової культури.

РН НД 11. Виявляти проблеми у сучасному духовному житті України, вирішення яких вимагає нових системоутворюваних знань і прогресивних технологій, та пропонувати шляхи їх правового регулювання з використанням

наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.

РН НД 12. Демонструвати здатність до формування патріотичної громадянської позиції.

Види навчальних занять та самостійна робота для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ з/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Культура як суспільне явище	Культура як суспільне явище	6
2	Особливості української культури	Феномен української культури	8
3	Прадавні і давні культури на теренах України. Культура Середньовіччя. Феномен культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	Культура давніх часів, Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	8
4	Культура України XIV – I пол. XVII ст.	Культура України XIV – I пол. XVII ст.	10
5	Українська культура 2-ї пол. XVII – XVIII ст.	Українська культура II пол. XVII – XVIII ст.	10
6	XIX ст. в історії української культури	XIX ст. в історії української культури	10
7	Українська культура XX ст.	Українська культура XX ст.	10
8	Українська культура кін. XX – поч. XXI ст.	Українська культура кін. XX – поч. XXI ст.	10
	Усього		72

Види навчальних занять і самостійна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ з/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Культура як суспільне явище	Культура як суспільне явище	110
2	Особливості української культури	Особливості української культури	
3	Характеристика основних етапів розвитку української культури	Характеристика основних етапів розвитку української культури	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється в таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури;
- виконання обов'язкової самостійної роботи (реферат, конспект, тези доповіді на науково-практичні конференції, стаття (у співавторстві з викладачем);
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання й методичні рекомендації до самостійної роботи наведено в Навчально-методичному посібнику для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Українська культура» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Основна література

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Світова та українська культура: навч. посіб. Київ : Світ. 2004. 344 с.
2. Бокань В. А., Л. П. Польовий. Історія культури України: навч. посіб. Київ : МАУП. 2002. 256 с.
3. Греченко В. А., Кислюк К. В. Історія української культури : навч. посіб. Київ : Кондор-Видавництво. 2018. 351 с.
4. Гула Р. В., Пердерій І. Г., Дерв'янка Л. І. Історія української культури у схемах, таблицях та ілюстраціях. Київ : «Каравела». 2019. 180 с.
5. Вербицька П. В., Хома І. Я. Історія української культури: європейський контекст: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. Політехніки, 2015. 301 с.

6. Історія української культури. Від стародавніх часів до ХІХ століття. Ілюстрована хрестоматія / за ред. Ю. Сабадаш. Київ : Ліра-К. 2020. 320 с.
7. Історія української культури / за ред. В. А. Качкана. Київ : Медицина, 2016. 368 с.
8. Історія української культури / за заг. ред. І. П. Крип'якевича. 4-е вид. Київ: Либідь. 2002. 656 с.
9. Калакура Я. С., Рафальський О. О., Юрій М. Ф. Українська культура: цивілізаційний вимір. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2015. 496 с.
10. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала : лекція, прочит. в Нац. ун-ті «Києво-Могилянська акад.», 1 верес. 1999 р. Київ : Києво-Могилян. акад. 2005. 32 с.
11. Крвавич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. Львів : Світ. 2003. Ч. 1. 256 с. 2004. Ч. 2. 268 с.
12. Культура України: тезаурус і персоналії. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. За ред. Л. В. Анучиної, О. А. Стасевської, О. В. Уманець; [наук. ред. О. В. Лозовой]. Харків : Право. 2019. 272 с.
13. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : навч. посіб./ за ред. А. В. Яртия, В. А. Мельника. Львів : Світ. 2005. 568 с.
14. Огієнко І. Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 142 с.
15. Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ : АртЕк. 2017. 730 с.
16. Українська культура в європейському контексті / за ред. Ю. П. Богуцького. Київ: Знання. 2007. 679 с.

17. Українська культура: підручник / [В. О. Лозовой (керівник авт. кол.), Л. В. Анучина, О. В. Бурлука та ін.]; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 400 с.
18. Хома І. Я. Історія української культури. Київ : Кондор, 2017. 356 с.
19. Шейко В. М. Історія української культури: навч. посіб. Київ : Кондор, 2017. 271 с.

Додаткова література

1. Енциклопедичний словник символів культури України / за ред.: О. І. Потапенка, В. П. Коцура, В. В. Куйбіди. Корсунь-Шевченківський : Корсун. видавн. дім «Всесвіт». 2017. 687 с.
2. Меліхова Ю. А. Православ'я і правосуддя. *Проблеми законності: зб. наук. праць*. 2018. Вип. 143. С. 267–273.
3. Прудникова О. В. Інформаційна культура і формування «Людини інформаційної». *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2016. № 2 (29). С. 154–165.
4. Прудникова О. В. Антицінності віртуального простору: філософський аналіз. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2017. № 3 (34). С. 47–56.
5. Слюсаренко Т. О. Бандурне мистецтво в українському культурному просторі (на прикладі бандурного виконавства Слобідського регіону ХХ – поч. ХХІ ст.): монографія. Харків: Право. 2018. 224 с.
6. Слюсаренко Т. О. Капела бандуристів «Сонце» ХНУМ імені І. П. Котляревського: становлення та специфіка розвитку (до 20-річчя творчої діяльності капели та 50-річчя з дня народження керівника Надії Мельник) // *Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст.* Вип. ХХІІ: До 95-річчя

- кафедри народних інструментів України. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд. Романюк І. А. Харків, ХНУМ, 2021. С. 166–178.
7. Слюсаренко Т.О. Проблеми становлення та розвитку бандурного виконавства Харкова (XX – XXI ст.). / Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 55. Том 3. С. 73–79.
8. Стасевська О. А., Маланчук І. І. Культурна дипломатія: симбіоз культурного та правового потенціалу. *Право та інновації*. 2021. № 1 (33). С. 89–95.
9. Стасевська О. А., Уманець О. В. Етична складова соціальної місії університету. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2018. № 4 (39). С. 143–155.
10. Уманець О. В. Аксіологічні колізії в інтерпретації фаустіани в повісті «131» Н. Королевої. *Вісник ХДАДМ*. 2018. № 1. С. 88 – 95.
11. Уманець О. В. Балада «Твардовський» П. Гулака-Артемівського в контексті модифікування фаустіанської тематики. *Вісник ХДАДМ*. 2017. № 4. С. 136–141.
12. Уманець О. В. Глокалізація. *Соціологія права: енциклопедичний словник* / за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2020. С. 186–188.
13. Уманець О. В. Трансформація концепту зла як віддзеркалення аксіологічної динаміки в музичній фаустіані XIX-XX ст. *Актуальні*

питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 40. Т. 3 С. 53–59.

14. Уманець О. В., Дорошенко В. О. Творчість Лесі Українки в естетичних параметрах сучасного національного театру анімації. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки, теорії і практики освіти*. 2021. Вип. 59. С. 37–50.
15. Уманець О. В., Стасевська О. А. Моральні виміри функціонування громадянського суспільства. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної освіти*: зб. наук. праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації». Харків: НТУ «ХП». 2017. Вип. 47 (51). С. 274–284.

НЕІК

Навчальний електронно-інформаційний комплекс Українська культура (для всіх факультетів) <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=191>

Інтернет-ресурси

1. Електронна бібліотека «Україніка». URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB>
2. Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини при НБУ ім. В. Вернадського. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=NAV&P21DBN=ELIB
3. Diasporiana – українська діаспорна електронна бібліотека. URL: <https://diasporiana.org.ua/>

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press.

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв'язанні проблемних завдань; брати активну участь у дискусії; якісно виконувати письмові практичні завдання, контрольні та самостійні роботи. Присутність на лекційних та практичних заняттях є обов'язковою. Під час занять студенти мають право ставити викладачеві запитання з відповідної теми.

Практичні заняття, пропущені через поважні причини, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей. Особлива увага приділяється дотриманню норм академічної доброчесності. У разі виявлення ознак порушення дотриманню норм академічної доброчесності може бути ухвалене рішення про анулювання оцінки за роботу.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять використання гаджетів передбачено тільки з навчальною метою (наприклад, для перегляду презентацій лекції, ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації).

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Українська культура» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю та здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на семінарських заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, дискусія. Максимальна оцінка за кожне із семінарських занять складає 1 бал (на семінарських заняттях, розрахованих на 4 години аудиторних занять, оцінюється кожна з частин семінарського заняття), максимальна оцінка за семінарські заняття – 13 балів; оцінка за семінарські заняття є складовою підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни у формі контрольних робіт. Проводяться 3 контрольні роботи. Максимальна оцінка за кожну з контрольних робіт складає 7 балів, максимальна оцінка за контрольні роботи складає 21 бал, оцінка за контрольні роботи є складовою підсумкової оцінки знань;

- контроль активності студента (написання 3 письмових робіт на максимальну оцінку, відповіді на кожному занятті, вчасне складання самостійної роботи на максимальну оцінку, створення презентації, участь у конференціях) – максимальна оцінка за активність – 2 бали;

- контроль самостійної роботи, яка здійснюється в одній із таких форм: реферат, конспектування додаткової літератури (за запропонованим кафедрою переліком джерел), тези доповіді на конференції та виступ із доповіддю на конференції, стаття (у співавторстві з викладачем). Максимальна оцінка за самостійну роботу становить 4 бали.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може

отримати за іспит, становить 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ імені Ярослава Мудрого
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34